

Väljaandja:
Akti liik:
Teksti liik:
Avaldamismärge:

Riigikogu
seadus
algtekst
RT I 1999, 55, 584

Riigieelarve seadus

Vastu võetud 09.06.1999

Välja kuulutatud
Vabariigi Presidendi 21. juuni 1999. a otsusega nr 599

1. peatükk

ÜLDSÄTTED

§ 1. Seaduse otstarve ja rakendamine

- (1) Käesolev seadus sätestab riigieelarve koostamise, vastuvõtmise ja täitmise korra.
- (2) Riigikogu, Vabariigi Presidendi, Riigikontrolli, õiguskantsleri, Riigikohtu, Riigikantselei ja maavalitsusteeelarvete koostamise, täitmise, täitmise arvestuse ja aruandluse korraldamisel rakendatakse käesoleva seadusegaministriumidele ja nende valitsemisaladele (edaspidi *ministeeriumi valitsemisala*) kehtestatud korda, kuikäesolevas seaduses ei ole sätestatud teisiti.

§ 2. Riigieelarve sisu

- (1) Riigieelarve sisuks on eelarveaastal riigile laekuvate tulude ning nende arvel riigi ülesannete täitmiseks ettenähtud kulude määramine vastavalt seadustele.
- (2) Riigieelarve koosneb riigi eelarveaasta kõigist tuludest ja kuludest.
- (3) Eelarveaasta tulud ja kulud võetakse riigieelarvesse brutoarvestuses. Tulude ja kulude tasaarvestus ei oleriigieelarves lubatud.

§ 3. Eelarveaasta

Riigieelarve koostatakse üheks eelarveaastaks. Eelarveaasta algab 1. jaanuaril ja lõpeb 31. detsembril.

§ 4. Riigieelarve tulud ja kulud

- (1) Riigieelarve tulud on:
 - 1) riiklikud maksud vastavalt maksuseadustele;
 - 2) lõivud ja trahvid vastavalt seadustele;
 - 3) tulu riigivara kasutusse andmisest ja võõrandamisest;
 - 4) tulu riigile kuuluvatelt aktsiatelt, osadelt ja muudelt osalustelt;
 - 5) intressid laenudelt ja pangakontodelt;
 - 6) riigiasutuste muu tulu;
 - 7) muud seaduses ettenähtud riigi tulud.
- (2) Riigieelarve kulud on:
 - 1) assigneeringud Riigikogu, Vabariigi Presidendi, Riigikontrolli, õiguskantsleri, Riigikohtu, Riigikantselei jamaavalitsuste ning nende hallatavate riigiasutuste ja ministeeriumide valitsemisalade finantseerimiseks;
 - 2) seaduses sätestatud sihtotstarbelised assigneeringud;

- 3) eraldised valla- ja linnaeelarvetesse ning muud seaduses sätestatud eraldised;
- 4) riigieelarvest antavad toetused;
- 5) assigneeringud riigilaenu tagastamiseks ja riigilaenu intresside tasumiseks ning riigigarantiidest ja tagatistesttulenevate kohustuste katmiseks, kui seaduses ei ole sätestatud teisiti;
- 6) muud assigneeringud vastavalt seadusele;
- 7) eraldised Vabariigi Valitsuse reservi ettenägematuteks kuludeks.

§ 5. Riigieelarve tasakaalustamine

- (1) Kuludest suuremate tulude tasakaalustamiseks nähakse riigieelarves ette eraldised käesoleva seaduse §-des 36 ja 37 sätestatud reservidesse.
- (2) Kuludest väiksemate tulude korral tasakaalustatakse kulud käesoleva seaduse §-des 36, 37 ja 39 sätestatud reservide ja laenu arvel seaduses ettenähtud korras.

§ 6. Riigieelarve tulude ja kulude liigendamine

- (1) Riigieelarve tulud liigendatakse nende iseloomu ja allikate järgi vastavalt osadeks ja peatükkideks.
- (2) Riigieelarve kulud liigendatakse administratiivselt ja seadusest tulenevate kohustuste järgi osadeks, funktsionaalselt peatükkideks ja majanduslikult artikliteks.
- (3) Riigieelarve kulupeatükke, mille koostis on seotud riigisaladusega, ei liigendata.
- (4) Riigieelarve kulude osad on Riigikogu, Vabariigi President, Riigikontroll, õiguskantsler, Riigikohus, Riigikantselei, ministeeriumide valitsemisalad, maavalitsused, Vabariigi Valitsuse reserv ning käesoleva seaduse § 4 lõike 2 punktides 2, 5 ja 6 sätestatud kulud.
- (5) Riigieelarve kulude peatükkideks on valitsusasutused, valitsusasutuste hallatavad üheliigilised riigiasutused, avalik-õiguslikud juriidilised isikud ning kulugrupid.
- (6) Riigieelarve kulude artikliteks on kululiigid.
- (7) Riigieelarve tulude ja kulude osade, peatükkide ning kuluartiklite põhimõttelise kodifitseeritud loetelu (*edaspiditulude ja kulude klassifikaator*), millest lähtuvalt toimub riigieelarve koostamine, täitmine, täitmise arvestus ja analüüs, kehtestab rahandusminister.

§ 7. Tulude ja kulude liigendus riigieelarves

- (1) Tulude ja kulude liigenduse ulatuse riigieelarve eelnõus määrab Vabariigi Valitsus rahandusministri ettepanekul, lähtudes tulude ja kulude klassifikaatorist.
- (2) Riigieelarves võib ette näha kuluartikli kasutamiskaava, millega määratakse kulude jaotus objektide ja üritustelõikes.

§ 8. Kulude määramine riigieelarves

- (1) Kulud määratakse riigieelarves kindlaksmääratud, arvestuslike või ülekantavate kuludena.
- (2) Kindlaksmääratud kuluna määratud kulusummat ei ole lubatud ületada ega üle kanda järgmisesse eelarveaastasse.
- (3) Arvestuslik kulu on kulu, mille summa on määratud seaduse alusel ja mida võib tulenevalt seaduse eelarveaastal ületada. Ületamine kaetakse riigieelarve tulude ülelaekumise või Vabariigi Valitsuse reservi arvel.
- (4) Ülekantavat kulu võib osaliselt üle kanda järgmisesse eelarveaastasse, kuid seda ei või ületada.
- (5) Kulude kuuluvus käesoleva paragrahvi lõikes 1 nimetatud liikidesse sätestatakse riigieelarves. Kui kulu liikiriigieelarves sätestatud ei ole, loetakse kulu kindlaksmääratud kuluks.

§ 9. Riigieelarve suhted kohalike omavalitsusüksuste eelarvetega

- (1) Riigieelarve eraldised kohalike omavalitsusüksuste eelarvetesse sätestatakse seadusega.
- (2) Kui pärast riigieelarve vastuvõtmist kehtestatakse Riigikogu või Vabariigi Valitsuse õigusakte, mille alusel valla- ja linnaeelarvete tulud vähenevad või kulud suurenevad, hüvitatakse vastavad summad riigieelarvest.

2. peatükk

RIIGIEELARVE EELNÕU KOOSTAMINE JA ESITAMINE RIIGIKOGULE

§ 10. Ministeeriumi valitsemisala arengukava ja eelarve projekti lähteandmed

(1) Ministeerium koostab igal aastal koos valitsemisala eelarve projektiga vähemalt kolme järgmise eelarveaasta kohtavalitsemisala tegevus- ja majandusarengu kava ning investeeringute kava. Investeeringute kavas esitatakse andmed investeeringute ja nende finantseerimisallikate kohta eelarveaastate ja investeerimisprojektide lõikes. Kavade koostamise korra kehtestab rahandusminister.

(2) Vabariigi Valitsuse korraldusel teatab rahandusminister ministeeriumidele eelarve projekti koostamiseks riigimajanduslike näitajate prognoosi eelarveaastaks ja Vabariigi Valitsuse kavandatud muudatused riigieelarve kuldestruktuuris, sealhulgas valitsemiskuludes, ning muud eelmisel eelarveaastal koostatud ministeeriumi valitsemisalategevus- ja majandusarengu kavast ning riiklike investeeringute programmist tulenevad eelarve projekti koostamiselähteandmed.

(3) Tegevuskulude kavandamiseks eelarve projekti koostamisel kehtestab Vabariigi Valitsus rahandusministri etpanekul ministeeriumide valitsemisaladele, välja arvatud Riigikogule, Vabariigi Presidendile, Riigikontrollile, õiguskantslerile ja Riigikohtule, tegevuskulude normid ja määrad.

§ 11. Ministeeriumi valitsemisala eelarve projekti koostamine

(1) Ministeeriumi valitsemisala eelarve projekti koostamise aluseks on:

- 1) käesoleva seaduse §-s 10 nimetatud lähteandmed, normid ja määrad;
- 2) ministeeriumi eelarve projekt;
- 3) valitsemisala asutuste eelarvete projekt;
- 4) seaduse alusel makstavad riiklikud eraldised ja toetused.

(2) Kui eelarve projektis nähakse ette kulutusi alustatavale ehitusele või renoveerimisprojektile maksumusega üle ühemiljoni krooni, samuti programmile, tuleb eelarve projektile lisada arvestused ja põhjendused nende kulude üldsummaja jaotuse kohta eelarveaastate lõikes.

(3) Alustatava ehituse või renoveerimisprojekti puhul tuleb lisaks käesoleva paragrahvi lõikes 2 nimetatule esitada ka arvestused valminud või renoveeritud ehitise sisustamise ja majandamise kulude kohta.

(4) Ministeeriumi valitsemisala eelarve projekti koostamise tingimused, projekti vormid ja eelarve projekti esitamisetähtaja kehtestab rahandusminister.

(5) Ministeeriumi valitsemisala eelarve projekt esitatakse koos seletuskirja ning käesoleva seaduse § 10 lõikes 1 nimetatud kavadega Rahandusministeeriumile.

§ 12. Ministeeriumi valitsemisala eelarve projekti läbivaatamine Rahandusministeeriumis

(1) Ministeeriumi valitsemisala eelarve projekti, seletuskirja, tegevus- ja majandusarengu kava ning investeeringute kavavaatavad koos läbi rahandusministri ja projekti esitanud ministri volitatud esindajad.

(2) Läbivaatamisel kontrollitakse kulude põhjendatust, otstarbekust ja vastavust seadusele.

(3) Läbivaatamise kohta koostatakse protokoll, milles fikseeritakse poolte esindajate vahel kooskõlastatud jakooskõlastamata jäänud eelarve projekti summad, lisades viimaste puhul lahkavõtmused.

(4) Rahandusminister vaatab läbi ministeeriumi valitsemisala eelarve projekti ja käesoleva paragrahvi lõikes 3 nimetatud protokoll, tehes läbivaatamise tulemuse teatavaks vastavale ministrile. Läbivaatamise käigus on rahandusministril õigusprotokollis fikseeritud summasid, välja arvatud Riigikogu, Vabariigi Presidendi, Riigikontrolli, õiguskantsleri ja Riigikohtu kuld, muuta või kustutada.

§ 13. Ministeeriumi valitsemisala eelarve projekti läbivaatamisel tekkinud lahkkelide lahendamine

Kui minister ei nõustu käesoleva seaduse § 12 lõikes 4 nimetatud eelarve projekti läbivaatamise tulemusega, esitab talahkarvamuse rahandusministrile. Kui läbirääkimistel rahandusministriga ei saavutata kokkulepet, esitab rahandusminister vastulause Vabariigi Valitsusele.

§ 14. Riigieelarve eelnõu koostamine

(1) Pärast käesoleva seaduse §-s 13 nimetatud vastulausete lahendamist Vabariigi Valitsuses koostab Rahandusministeerium seaduste alusel riigieelarve eelnõu.

(2) Riigikogu, Vabariigi Presidendi, Riigikontrolli, õiguskantsleri ja Riigikohtu eelarve projekti summade võtmisel riigieelarve eelnõusse võidakse nendes teha muudatusi, mis on kooskõlastatud käesoleva seaduse § 12 lõigetes 1--3 sätestatud läbivaatamise käigus.

§ 15. Riigieelarve eelnõu läbivaatamine Vabariigi Valitsuses

(1) Riigieelarve eelnõu läbivaatamisel on Vabariigi Valitsusel õigus riigieelarve eelnõusse võetud summasisid muuta võieelnõust välja jätta.

(2) Riigikogule, Vabariigi Presidendile, Riigikontrollile, õiguskantslerile ja Riigikohtule riigieelarve eelnõus ettenähtud kulude muutmisel või väljajätmisel esitab Vabariigi Valitsus tehtud muudatused koos põhjendusega riigieelarve eelnõuseletuskirjas.

§ 16. Riigieelarve eelnõu esitamine Riigikogule

(1) Vabariigi Valitsus esitab riigieelarve eelnõu Riigikogule hiljemalt kolm kuud enne eelarveaasta algust.

(2) Koos riigieelarve eelnõuga esitatakse Riigikogule ülevaade riigi majanduse olukorrast ja Vabariigi Valitsuse põhi eesmärkidest ning riigieelarve eelnõu seletuskiri.

(3) Riigieelarve eelnõu seletuskirjas antakse selgitused ja põhjendused eelnõus kavandatud tulude ja kulude suuruse ning eelnõu tasakaalustavate kirjete kohta, sealhulgas:

1) andmed riikliku pensionikindlustuse ja riikliku ravikindlustuse summade ja nende kasutamise kohta;

2) ülevaade riigi poolt võetud ja garanteeritud laenudest ja nendest tulenevatest kohustustest eelseisvatele eelarveaastatel;

3) riiklike investeeringute programm, mis koostatakse Vabariigi Valitsuse kehtestatud korras.

§ 17. Riigieelarve eelnõu avalikustamine

Üheaegselt Riigikogule esitamisega avalikustab Vabariigi Valitsus riigieelarve eelnõu koos seletuskirjaga.

3. peatükk

RIIGIEELARVE EELNÕU MENETLEMINE RIIGIKOGUS

§ 18. Riigieelarve eelnõu menetlemise kord

(1) Riigieelarve eelnõu menetlemine Riigikogus toimub Riigikogu kodukorra seaduses (RT I 1994, 90, 1517; 1995, 11, 115; 20, 295; 74, 1285; 83, 1440 ja 1444; 1996, 29, 576; 30, 595; 1998, 107, 1765; 1999, 10, 148; 27, 382; 53, 574) sätestatud seaduseelnõude menetlemise korras, kui käesolevas seaduses ei ole sätestatud teisiti.

(2) Riigieelarve eelnõu teise lugemise jätkamiseks, kolmandaks lugemiseks ning selle jätkamiseks esitatud muudatusettepanekuid, mida algataja ei toeta ja juhtivkomisjon on jätnud arvestamata, ei panda hääletusele.

§ 19. Riigieelarve eelnõu arutamine

(1) Riigieelarve eelnõu arutatakse Riigikogus kolmel lugemisel.

(2) Riigieelarve kulud, mis on seotud riigisaladusega, vaadatakse vajadusel läbi rahanduskomisjoni kinnisel istungil.

§ 20. Riigieelarve eelnõu muutmise ettepanekud

(1) Riigieelarve eelnõu muutmise ettepanekule, mis tingib eelnõus ettenähtud tulude vähendamise, kulude suurendamise või ümberjaotamise, tuleb algatajal lisada rahalised arvestused, mis näitavad ära kulude katteks vajalikud tuluallikad.

(2) Riigikogu ei tohi kustutada ega vähendada riigieelarve eelnõus muude seadustega ettenähtud või Riigikogu pooltratifitseeritud välislepingutest tulenevaid kulusid.

§ 21. Riigieelarve vastuvõtmine ja jõustumine

(1) Riigikogu võtab riigieelarve vastu seadusena.

(2) Riigikogu poolt vastuvõetud riigieelarve jõustub eelarveaasta algusest.

§ 22. Kulutuste tegemine, kui riigieelarvet ei ole eelarveaasta alguseks vastu võetud

- (1) Kui Riigikogu ei võta riigieelarvet eelarveaasta alguseks vastu, võib kuni riigieelarve vastuvõtmiseni teha alanudeelarveaasta igal kuul kulutusi kuni ühe kaheteistkümnendikuni eelmise aasta eelarve kulude summast.
- (2) Ministeeriumi valitsemisalas on käesoleva paragrahvi lõikes 1 nimetatud juhul lubatud teha ainult neid kulutusi, mison ette nähtud nii eelmise aasta riigieelarves kui ka alanud eelarveaasta riigieelarve eelnõus ning nendest kahest summastväiksema ulatuses.
- (3) Kulutusi, mis eelmisel eelarveaastal ei olnud ette nähtud, kuid need tulenevad seadusest, tehakse Vabariigi Valitsusekorralduse alusel.

4. peatükk

RIIGIEELARVE TÄITMINE

§ 23. Riigieelarves kavandatud tulude täitmine

- (1) Käesoleva seaduse § 4 lõikes 1 nimetatud riigieelarve tulude laekumise üle teostab järelevalvet ja kontrolli Rahandusministeerium.
- (2) Käesoleva seaduse § 4 lõike 1 punktides 3, 4 ja 6 nimetatud tulude riigieelarvesse kandmata jätmise korral on rahandusministril õigus teha Vabariigi Valitsusele ettepanek pidada riigiasutuse poolt riigieelarvesse kandmata jäetud tulud temale riigieelarvest ettenähtud assigneeringutest kinni.
- (3) Käesoleva paragrahvi lõikes 2 nimetatud tulude kinnipidamise korra kehtestab Vabariigi Valitsus.

§ 24. Eelmiste eelarveaastate eest laekuvad tulud

Riigieelarve tulud on selle eelarveaasta tulud, millal nad riigieelarvesse laekuvad, olenemata sellest, millise aasta eestnad on arvestatud või millal nad oleksid pidanud laekuma. Nende tulude laekumisel ja nendest eraldiste tegemisel kohaldatakse laekumise ajal kehtivates seadustes sätestatud tulude laekumise ja nendest eraldiste tegemise aluseid jakorda.

§ 25. Riigieelarves ettenähtud kulude otstarbe muutmine

- (1) Ministril ei ole õigust muuta riigieelarves ettenähtud kulude otstarvet.
- (2) Riigieelarves määratud kulude otstarvet on võimalik muuta vaid riigieelarve muutmise teel.

§ 26. Riigieelarve kulude täiendav liigendamine

Ministeerium, lähtudes riigieelarves ettenähtud kuludest, teatab oma valitsemisala riigiasutustele nende kulud eelseisvakseelarveaastaks. Ministril on õigus riigieelarves ettenähtud kulusid täiendavalt liigendada. Kulude täiendavastliigendamisest teatab minister kirjalikult rahandusministrile. Kulude täiendav liigendus või selle muudatus, millest eiole rahandusministrile kirjalikult teatatud, on kehtetu.

§ 27. Riigieelarve kulude ajaline jaotus

- (1) Ministeerium koostab enda ja oma valitsemisala riigiasutuste eelarved ja kulude jaotuskavad kuude lõikes ning esitab need kahe nädala jooksul, arvates riigieelarve Riigi Teatajas avaldamise päevast, Rahandusministeeriumile. Ministril on jooksva eelarveaasta kestel õigus esitada rahandusministrile kulude ajalise jaotuse muutmise ettepanekuid.
- (2) Rahandusministril on õigus lähtuvalt riigieelarve tulude eeldatavast laekumisest kuude lõikes muuta käesoleva paragrahvi lõikes 1 nimetatud jaotuskavas ettenähtud kulude ajalist jaotust, informeerides sellest vastavat ministrit.
- (3) Rahandusministri otsusega mittedüstumise korral esitab minister vastulause Vabariigi Valitsusele. Lahkhelilahendatakse Vabariigi Valitsuse otsusega.

§ 28. Riigieelarve kulude ajalise jaotuse muutmise

- (1) Riigieelarve täitmise käigus on Riigikassa kohustatud ministeeriumi taotlusel, mis on kooskõlastatud rahandusministriga, muutama käesoleva seaduse § 27 lõikes 1 sätestatud jaotust.

(2) Riigieelarve täitmise käigus tulude kavandatust väiksema laekumise korral on rahandusministril õigus Riigikassaettepanekul ajutiselt piirata käesoleva seaduse §-s 27 sätestatud ajalisel jaotuses ettenähtud kulude tegemist, teatades sellest Vabariigi Valitsusele.

§ 29. Riigieelarve assigneeringute kasutamine

- (1) Ministeeriumil ja tema valitsemisala riigiasutusel on õigus võtta rahalisi kohustusi ainult siis, kui neile onriigieelarves või riigieelarve alusel ministri poolt kinnitatud eelarves selleks assigneeringud ette nähtud.
- (2) Ministeeriumil ja tema valitsemisala riigiasutusel on õigus eelarves ettenähtud assigneeringuid kasutada ainult samaeelarveaasta jooksul, välja arvatud käesoleva seaduse §-s 8 sätestatud ülekantavad kulud.
- (3) Ministeeriumil ja tema valitsemisala riigiasutusel on keelatud võtta laenu, anda tagatise, sealhulgas garantiisid, samutikasutada riigieelarvest saadavaid summasid laenude andmiseks, annetusteks ning aktsiate, osade ja muude osalusteostmiseks, kui seaduses ei ole sätestatud teisiti.
- (4) Eelarveaasta lõpuks täitmata jäänud kohustused, välja arvatud käesoleva seaduse §-s 8 sätestatud ülekantavate kuludearvel täidetavad kohustused, täidetakse järgmise aasta eelarve kulude arvel.

§ 30. Vabariigi Valitsuse reservi kasutamine

- (1) Vabariigi Valitsuse reservist tehakse eraldisi käesoleva seaduse § 4 lõike 2 punktides 1--6 sätestatud kuludeks, mida ei ole riigieelarves ette nähtud, ning käesoleva seaduse § 8 lõikes 3 nimetatud kulude ületamise katteks.
- (2) Käesoleva paragrahvi lõikes 1 nimetatud eraldised on sihtotstarbelised ning nende arvestust peabRahandusministeerium.
- (3) Vabariigi Valitsuse reservist raha eraldamise ja selle kasutamise korra kehtestab Vabariigi Valitsus.

§ 31. Lepingute sõlmimine järgmise aasta eelarve arvel

- (1) Ministeeriumil ja tema valitsemisala riigiasutusel on õigus sõlmida hankelepinguid järgmise aasta assigneeringutearvel kuni 50 protsendi ulatuses jooksvaks eelarveaastaks ettenähtud vastavatest assigneeringutest.
- (2) Hankelepingute sõlmimise summas, mis ületab käesoleva paragrahvi lõikes 1 nimetatud määra, otsustabrahandusministri ettepanekul Vabariigi Valitsus.

§ 32. Riigieelarve kassaline täitmine

- (1) Riigieelarve kassaline täitmine on riigieelarve kulude katmine tuludega ning tulude ja kulude vahe haldamine.Riigieelarve kassalist täitmist teostab Riigikassa.
- (2) Riigikassa on Rahandusministeeriumi struktuuriüksus.
- (3) Riigikassal on õigus finantskontrolli eesmärgil kontrollida väljamakse aluseks oleva dokumendi vastavustõigusaktidele ning mittevastavuse korral keelduda väljamaksest.
- (4) Riigieelarve kassalise täitmise eeskirja kehtestab rahandusminister.

§ 33. Riigieelarve assigneeringute sulgemine

- (1) Eelarveaasta lõpuks kasutamata jäänud assigneeringud, välja arvatud käesoleva seaduse §-s 8 sätestatud ülekantavadkulud, suletakse eelarveaasta 31. detsembril.
- (2) Ülekantavateks kuludeks ettenähtud summasid võib kasutada järgmisel eelarveaastal ainult samaks otstarbeks,milleks need olid eelarves määratud.

§ 34. Eelarveaasta lõpuks kulusid ületavate tulude kasutamine

- (1) Eelarveaasta lõpuks riigieelarve kulusid ületavad tulud, millest on maha arvatud käesoleva seaduse § 8 lõike 4 aluseljärgmisel eelarveaastasse ülekantavad summad, paigutab Rahandusministeerium kuni nende kasutamise otsustamisenitingimustel, mis on kehtestatud stabiliseerimisreservi vahendite paigutamiseks.
- (2) Käesoleva paragrahvi lõikes 1 nimetatud tulude kasutamise otsustab Riigikogu Vabariigi Valitsuse ettepanekulriigieelarve täitmise aruande kinnitamisel.

§ 35. Riigieelarve assigneeringute kasutamise kontroll

- (1) Valitsusasutused annavad aru Vabariigi Valitsusele riigieelarves ettenähtud assigneeringute kasutamisest vähemaltüks kord kvartalis Vabariigi Valitsuse poolt kehtestatud korras.

(2) Minister kontrollib ministeeriumi valitsemisalas olevate riigiasutuste eelarvete täitmist ning kehtestab nimetatudriigiasutuste eelarvete täitmise kontrolli eeskirjad.

(3) Ministril on õigus vastavalt Vabariigi Valitsuse seaduse (RT I 1995, 94, 1628; 1996, 49, 953; 88, 1560; 1997, 29,447; 40, 622; 52, 833; 73, 1200; 81, 1361 ja 1362; 87, 1468; 1998, 28, 356; 36/37, 552; 40, 614; 107, 1762; 111, 1833;1999, 10, 155; 16, 271 ja 274; 27, 391; 29, 398 ja 401) § 49 lõikele 1 teha ettekirjutus ministeeriumi valitsemisalariigiasutustele neile kinnitatud eelarves ettenähtud vahendite ebaotstarbeka ja mittesihipärase kasutamise korral.

(4) Riigikogu komisjonil on õigus nõuda ministrilt ülevaadet ministeeriumi valitsemisala eelarve täitmise kohta.

5. peatükk

RIIGIEELARVE KASSATAGAVARA JA STABILISEERIMISRESERV

§ 36. Riigieelarve kassatagavara

(1) Riigieelarve kassatagavara (edaspidi *kassatagavara*) on riigieelarve vahenditest moodustatav reserv, midakasutatakse rahandusministri otsusel eelarveaastasiseselt riigieelarve tulused ületavate kulude finantseerimiseks vastavalkäesoleva seaduse §-s 27 sätestatud jaotuskavadele.

(2) Kassatagavara suuruse ja selle muutmise otsustab Riigikogu Vabariigi Valitsuse ettepanekul.

(3) Kassatagavara peab eelarveaasta lõpul vastama Riigikogu poolt määratud suurusele.

§ 37. Stabiliseerimisreserv

(1) Makromajanduslike riskide vähendamiseks moodustatakse stabiliseerimisreserv. Stabiliseerimisreservi täiendamise, haldamise ja kasutuselevõtmise kord ja tingimused ning aruandluse kord sätestatakse seadusega.

(2) Stabiliseerimisreservi kantakse:

1) käesoleva seaduse § 5 lõikes 1 sätestatud eraldised riigieelarve kuludest suuremate tulude arvel;

2) muud laekumised vastavalt seadusele.

(3) Riigieelarve tulude arvel stabiliseerimisreservi tehtavad eraldised nähakse ette iga-aastases riigieelarves Vabariigi Valitsuse ettepanekul.

6. peatükk

LAENUD JA TAGATISED

§ 38. Riigieelarveline laen

Riigieelarvelised laenud on riigieelarve tulude ja kulude tasakaalustamiseks võetav pikaajaline laen (edaspidi *eelarvelaen*) ja kassalaen.

§ 39. Eelarvelaen

(1) Eelarvelaenu võib võtta kuni eelarveaastaks ettenähtud investeeringute kogusummani, kuid mitte rohkem kui 10protsenti riigieelarves ettenähtud tuludest.

(2) Eelarvelaenu piirsumma määratakse iga-aastase riigieelarvega.

(3) Eelarvelaenu vajaduse ja suuruse otsustab Vabariigi Valitsus, lähtudes käesoleva paragrahvi lõikes 2 sätestatud piirsummast.

(4) Eelarvelaen võetakse laenulepingu sõlmimise või riigi võlakirjade väljaandmise teel.

(5) Eelarvelaenu võtmise tingimused otsustab rahandusministri ettepanekul Vabariigi Valitsus. Laenulepingu sõlmibja selle täitmist korraldab Vabariigi Valitsuse nimel rahandusminister.

(6) Riigi võlakirjade väljaandmise korra ja tingimused kehtestab Vabariigi Valitsus rahandusministri ettepanekul.

§ 40. Kassalaen

(1) Kassalaen on riigieelarve kulude finantseerimiseks kuni sama eelarveaasta lõpuni võetav laen.

(2) Kassalaenu võtmine on lubatud riigieelarve kassalise täitmise vajadusteks riigieelarves selleks määratud piirsummaulatuses juhul, kui riigieelarve tulude laekumine ja kassatagavara ei võimalda eelarveaasta mingil perioodil riigieelarvekulude finantseerimist vastavalt rahandusministri kinnitatud käesoleva seaduse §-s 27 nimetatud kulude jaotuskavadelekuude lõikes.

(3) Kassalaenu võetakse rahandusministri otsusel laenulepingu sõlmimise teel.

(4) Kassalaenu teenindamisega seotud kulud kaetakse Vabariigi Valitsuse reservist.

7. peatükk

RIIGIEELARVE MUUTMINE JA LISAEELARVE

§ 41. Riigieelarve muutmine

(1) Riigieelarves määratud kulude otstarbe muutmiseks võib Vabariigi Valitsus algatada mitte hiljem kui kolm kuud enneeelarveaasta lõppu riigieelarve muutmise seaduse eelnõu.

(2) Riigieelarve muutmise seaduse eelnõu koostab Rahandusministeerium.

(3) Riigieelarve muutmise seaduse eelnõu arutatakse Riigikogus kolmel lugemisel.

§ 42. Riigieelarve kulusid suurendava või tulusid vähendava seaduse eelnõu

(1) Seaduse eelnõule, mis tingib vastuvõetud riigieelarve kulude suurendamise või tulude vähendamise, tuleb eelnõualgatajal lisada rahalised arvestused, milles on näidatud kulude katteallikad.

(2) Käesoleva paragrahvi lõikes 1 nimetatud seaduse vastuvõtmisel algatab Vabariigi Valitsus lisaeelarve, riigieelarvemuuatmise seaduse või vastuvõetud seaduse jõustumise tähtaja muutmise seaduse eelnõu.

§ 43. Lisaeelarve

(1) Riigieelarve kulude suurendamiseks või nende vähendamiseks võib Vabariigi Valitsuse ettepanekul võtta vastulisaelarve. Lisaeelarve eelnõus võib ette näha ka riigieelarves määratud kulude otstarbe muutmist.

(2) Käesoleva paragrahvi lõikes 1 nimetatud lisaeelarve eelnõu esitatakse Riigikogule mitte hiljem kui kolm kuud enneeelarveaasta lõppu.

(3) Lisaeelarve eelnõu koostamise korra kehtestab rahandusminister.

(4) Koos lisaeelarve eelnõuga esitatakse Riigikogule eelnõu seletuskiri.

(5) Lisaeelarve eelnõu läbivaatamine, esitamine ja vastuvõtmine toimub käesoleva seaduse §-des 12--21 sätestatud korras, arvestades käesoleva paragrahvi lõigetes 2--4 sätestatud erisusi.

8. peatükk

RIIGIEELARVE TÄITMISE ARVESTUS JA ARUANDLUS

§ 44. Riigieelarve täitmise arvestuse alus

(1) Riigieelarve täitmise arvestust peab riigieelarvest finantseeritav riigiasutus ja muu riigieelarvest sihtotstarbeliseltfinantseeritav asutus vastavalt raamatupidamise seadusele ja rahvusvahelistele raamatupidamisstandarditelerahandusministri kehtestatud korras.

(2) Vabariigi Valitsuse reservist eraldatud summade kasutamise kohta on nende saaja kohustatud pidama eraldiarvestust.

§ 45. Riigieelarve täitmise aruanne

Riigieelarve täitmise aruande koostisse kuuluvad:

1) riigieelarve tulude ja kulude täitmise aruanne;

2) riigieelarve vahendite olemi ja paigutuse aruanne eelarveaasta alguse ja lõpu seisuga;

3) eelarveaasta lõpuks täitmata rahaliste kohustuste loetelu;

4) ülevaade käesoleva seaduse § 8 lõike 4 alusel ülekantud ja lõikes 3 sätestatud arvestuslikest kuludest;

5) Vabariigi Valitsuse reservi kasutamise aruanne;

6) riigi varaliste kohustuste aruanne;

7) riiklikuks pensionikindlustuseks ja riiklikuks ravikindlustuseks ettenähtud vahendite laekumise ja kasutamise aruanne.

§ 46. Riigieelarve täitmise aruande koostamine

(1) Riigieelarvest finantseeritav riigiasutus ja muu riigieelarvest sihtotstarbeliselt finantseeritav asutus koostab omaeelarve täitmise aruande ja esitab selle Rahandusministeeriumile ning oma kõrgemalseisvale organile rahandusministrimääratud korras ja tähtajal.

(2) Käesoleva paragrahvi lõikes 1 sätestatud aruannete alusel koostab Rahandusministeerium riigieelarve täitmisearuande.

§ 47. Riigieelarve täitmise aruande ja Riigikontrolli arvamuse esitamine

(1) Riigieelarve täitmise aruande esitab Vabariigi Valitsus aruandeaastale järgneva aasta 1. juuniks Riigikogulekinnitamiseks ja Riigikontrollile arvamuse andmiseks.

(2) Riigikontroll annab arvamuse riigieelarve täitmise aruande kohta Riigikogule 1. septembriks.

(3) Riigikontrolli arvamus riigieelarve täitmise aruande kohta kuulatakse ära riigieelarve täitmise aruande kinnitamisel.

§ 48. Riigi raamatupidamine

(1) Riigi raamatupidamine on riigi vara, kapitali ja kohustuste arvestus.

(2) Riigi raamatupidamise korraldamiseks on rahandusministril õigus kehtestada raamatupidamisjuhendeid omavalitsusasutustele, Vabariigi Valitsuse ja valitsusasutuste asutatud sihtasutustele ning avalik-õiguslikele juriidilistele isikutele, välja arvatud Eesti Pank.

9. peatükk

RAKENDUSSÄTTED

§ 49. Raamatupidamise seaduse muutmise

Raamatupidamise seaduses (RT I 1994, 48, 790; 1995, 26--28, 355; 92, 1604; 1996, 40, 773; 42, 811; 49, 953; 1998, 59, 941) tehakse järgmised muudatused:

1) paragrahvi 2 lõikest 2 jäetakse välja sõna «Eelarveline»;

2) paragrahvi 3 punkti 3 lisatakse sõna «omakapital» järele sõnad «(riigi- ja omavalitsusasutuste puhul -- kapital)»;

3) paragrahvi 3 punkti 8 lisatakse sõna «kasumiaruanne» järele sõnad «(riigi- ja omavalitsusasutuste puhul -- tulu- jakularuanne)»;

4) paragrahvi 10 tekst muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

«(1) Raamatupidamiskohustuslane, välja arvatud riigi- ja omavalitsusasutus, koostab kontoplaani (kontode loetelu)majandustehingute ja reguleerimiskannete kirjendamiseks.

(2) Riigi- ja omavalitsusasutuste kontoplaani kehtestab rahandusminister.»;

5) paragrahvi 16 täiendatakse lõikega 1¹ järgmises sõnastuses:

«(1¹) Riigi- ja omavalitsusasutuste raamatupidamise eeskirja kehtestab rahandusminister.»

§ 50. Stabiliseerimisreservi haldamine

(1) Kuni käesoleva seaduse § 37 lõikes 1 nimetatud seaduse jõustumiseni haldab stabiliseerimisreservi Rahandusministeerium.

(2) Rahandusministeerium paigutab stabiliseerimisreservi vahendid:

1) Majandusliku Koostöö ja Arengu Organisatsiooni liikmesriikides tegutseval börsil või nende riikide poolt tunnustatudrahvusvahelisel börsil noteeritud võlakirjadesse, millel on kõrgeim rahvusvaheliste reitinguagentuuride poolt määratavkrediidireiting;

2) Majandusliku Koostöö ja Arengu Organisatsiooni liikmesriikide krediidasutustesse, millel on kõrgeimrahvusvaheliste reitinguagentuuride poolt määratav krediidireiting.

§ 51. Seaduse kehtetuks tunnistamine

Tunnistatakse kehtetuks riigieelarve seadus (RT I 1993, 42, 614; 1994, 30, 464; 69, 1194; 1996, 22, 436; 49, 953).

§ 52. Seaduse jõustumine ja rakendamine

(1) Käesolev seadus jõustub 2000. aasta 1. jaanuaril, välja arvatud selle 2. ja 3. peatükk, mis jõustuvad Riigi Teatajasavaldamisele järgneval päeval.

(2) Riigieelarve täitmise aruanne 1999. aasta kohta koostatakse 1999. aasta riigieelarve koostamisel kehtinud riigieelarveseaduse alusel.

Riigikogu esimees Toomas SAVI